

Dosarul nr. 3ra-100/22
2-20133028-01-3ra-08022022

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani (jud. A. Paniș)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. A. Bostan, V. Negru, Gr. Dașchevici)

Î N C H E I E R E

20 aprilie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Ala Cobăneanu
Nina Vascan
Nicolae Craiu

examinând admisibilitatea recursului depus de către Aliev Tavakal, reprezentat de avocatul Rodica Șpac,

în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de către Aliev Tavakal împotriva Biroului migrație și azil al Ministerului Afacerilor Interne cu privire la anularea actului administrativ și obligarea emiterii actului administrativ individual favorabil,

împotriva deciziei din 30 noiembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă :

La 26 octombrie 2020, Aliev Tavakal a depus cerere de chemare în judecată în procedura contenciosului administrativ împotriva Biroului migrație și azil al Ministerului Afacerilor Interne cu privire la anularea actului administrativ și obligarea emiterii actului administrativ individual favorabil.

În motivarea acțiunii, reclamantul a indicat că prin decizia nr. 78/20/DAI din 23 septembrie 2020 emisă de Direcția azil și integrare a Biroului migrație și azil, s-a decis neacordarea azilului în privința sa. Decizia dată i-a fost comunicată la 24 septembrie 2020.

Reclamantul a menționat că este născut la data de 10 aprilie 1971 în regiunea Hotlovskaiia, raionul Bahli, colhozul Guliston, Tadjikistan. Este cetățean al Tadjikistanului, de naționalitate tadjic și de religie musulman. A părăsit țara de origine din cauza urmării de către organele de poliție din cauza conflictului cu cumnatul președintelui țării (Asadulloev Rahmatullo).

A notat că a crescut împreună cu Rahmatullo și cu frații acestuia. În timpul războiului civil din 1992-1993, Rahmatullo a fost rănit. Drept urmare, avea grijă de securitatea vieții lui Rahmatullo, astfel devenind persoană de încredere a familiei prezidențiale. În anul 1995 soția președintelui i-a dăruit o filială a magazinului „Lumea copiilor” din Dushambe.

Reclamantul a explicat că nu avea suficienți bani pentru întreținerea acestui magazin, drept consecință l-a transformat în bar, magazin de închiriere a casetelor video și o parte a magazinului o închisese. Ulterior, în anul 1996 a plecat cu un prieten în Federația Rusă în scop de muncă. Acolo s-a aflat 7 ani, unde s-a căsătorit și are o fiică. În anul 2004 a fost nevoit să se întoarcă în Tadjikistan din cauza că mama sa s-a îmbolnăvit.

A afirmat că în 2004 Rahmatullo era cu influență în Tadjikistan. Din cauza unor afaceri care au început împreună, Rahmatullo i-a comunicat reclamantului că are față de el o datorie de 30 000 de dolari SUA. Reclamantul i-a comunicat că nu are acești bani și în repetate rânduri a fugit de oamenii lui Rahmatullo.

Aliev Tavakal a precizat că a fost dus în repetate rânduri la poliție și amenințat. Rahmatullo i-a sechestrat toată averea, iar poliția de mai multe ori îl reținea și îl ducea la biroul lui Rahmatullo, unde ultimul l-a amenințat cu moartea.

A declarat că a fost dat în căutare în Dushanbe, iar în anul 2013 a fost reținut și trimis în detenție unde s-a aflat circa 4 luni, apoi a fost eliberat pe cauțiune, după care a părăsit legal țara de origine și a plecat în Federația Rusă, unde s-a aflat 6 ani. Într-o zi a fost chemat de sectorist care i-a comunicat că este dat în căutare în Tadjikistan.

Reclamantul a specificat că îi este frică de a se întoarce în țara de origine din motiv să nu fie ucis de Rahmatullo.

A invocat prevederile art. 43 alin.(2) din Legea privind azilul, conform căroră „la examinarea cererii se vor lua în considerare informațiile precise și actualizate din surse diferite despre situația generală din țara de origine a solicitantului de azil, pentru evaluarea situației lui personale”, iar în conformitate cu art. 42 din Legea privind azilul, „(2) la soluționarea cererilor de azil, autoritățile competente au obligația să cerceteze toate aspectele relevante ale cererii de azil, în colaborare cu solicitantul, după caz, sau la solicitarea acestuia”. Conform art. 48 din Legea privind azilul, „(1) la evaluarea temerii bine întemeiate de persecuție sau de a fi expus la un risc serios, autoritățile competente trebuie să se bazeze atât pe evenimente care au avut loc anterior părăsirii țării de origine, cât și pe cele care sau desfășurat ulterior părăsirii țării sale de origine”.

Reclamantul a opinat că, în decizia contestată lipsește atât „cercetarea tuturor aspectelor relevante ale cererii de azil”, prevăzută de art. 42 din Legea nr. 270, cât și „informații precise și actualizate din surse diferite despre situația generală din țara de origine”, impuse de art. 43, dar și întemeierea autorităților competente „pe evenimente care au avut loc anterior părăsirii țării de origine, cât și pe cele care s-au desfășurat ulterior părăsirii țării sale de origine”, care este obligatorie în virtutea prevederilor art. 48 din aceeași Lege.

Reclamantul Aliev Tavakal a solicitat anularea deciziei nr.78/20/DAI din 23 septembrie 2020 privind respingerea cererii de azil; obligarea Direcției azil și integrare a Biroului Migrație și Azil să-i acorde protecție umanitară.

Prin hotărârea din 16 februarie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani a fost respinsă ca neîntemeiată acțiunea depusă de către Aliev Tavakal.

Cu respectarea dispozițiilor art. 232 din Codul administrativ, la 19 februarie 2021, prin intermediul oficiului poștal, Aliev Tavakal, reprezentat de avocatul Rodica Șpac a depus cerere de apel nemotivată, iar la 7 aprilie 2021 motivarea apelului împotriva hotărârii din 16 februarie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, solicitând casarea acesteia cu emiterea unei noi hotărâri de admitere a acțiunii.

Prin decizia din 30 noiembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău a fost respins apelul depus de către Aliev Tavakal, reprezentat de avocatul Rodica Șpac împotriva hotărârii din 16 februarie 2021 a Judecătorei Chișinău, sediul Râșcani.

Întru consolidarea soluției, instanțele ierarhic inferioare au stabilit că atât la etapa examinării cerii de azil de către autoritatea publică pârâtă, cât și în instanța de judecată, reclamantul/apelantul a insistat supra acordării azilul, reieșind din temerile acestuia de a fi persecutat în țara de origine de către o persoană fizică, apropiată regimului de guvernare. Reclamantul a recunoscut că toate „pretențiile” aduse acestuia, sunt născute în baza unor relații civile, fiindu-i solicitată achitarea unei sume cu titlu de datorie și că acuzație de natură penală în privința acestuia, nu exista la momentul în care dânsul a părăsit țara de origine, nici nu cunoaște dacă există la moment.

Instanțele de judecată au menționat că însuși circumstanțele descrise în cererea de chemare în judecată, reiterate în cererea de apel, denotă serioase suspiciunii asupra necesității instituirii acestei forme de protecție pentru reclamant/apelant, în condițiile în care, deși acesta insistă că a părăsit țara de origine în anul 2013 ca urmare a presiunilor, ultimul a locuit în Federația Rusă 6 ani, a circulat nestingherit pe teritoriul Federației Ruse, și a intrat pe teritoriul Republicii Moldova la 18 decembrie 2016, unde s-a aflat până la 17 iunie 2018, părăsind ulterior hotarele țării, după care a revenit în Republica Moldova la 2 august 2019.

Au notat că din probatoriul cauzei rezultă că reclamantul/apelantul circulă ani la rând pe teritoriul Federației Ruse și teritoriul Republicii Moldova, iar în perioada în care pretinde că era căutat de către autoritățile din țara de origine, reușește să obțină în anul 2016 de la autoritățile din Tadjikistan un pașaport, în bază căruia a circulat în tot acest timp.

Instanțele inferioare au reținut că trezește suspiciuni și acel fapt că reclamantul/apelantul a depus cererea de azil abia după emiterea deciziei de returnare de pe teritoriul Republicii Moldova din 28 mai 2020, aspect care confirmă că acesta urmărește doar legalizarea șederii sale pe teritoriul Republicii Moldova.

La data de 30 noiembrie 2021, prin intermediul oficiului poștal, Aliev Tavakal, reprezentat de avocatul Rodica Șpac a depus recurs nemotivat, iar la 31 ianuarie 2022 motivarea recursului împotriva deciziei din 30 noiembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, prin care a solicitat admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe cu pronunțarea unei noi decizii de admitere a acțiunii.

În argumentarea cererii de recurs cu reiterarea motivelor de drept și de fapt anterior invocate, recurentul a indicat că atât instanța de apel, cât și prima instanță nu au constatat toate circumstanțele importante pentru soluționarea corectă a cauzei, fiind încălcate normele de drept procedural și aplicate eronat normele de drept material. Instanțele inferioare nu au întreprins toate măsurile necesare examinării complete și multilaterale a cazului, efectuând o cercetare judecătorească vădit incompletă și unilaterală, urmare a căreia a ajuns la concluzii pripite de a respinge acțiunea/apelul.

A menționat că instanța de apel nu a apreciat just și corect argumentele apelantului, dar a motivat soluția sa prin aceea că temeiurile invocate de reclamant nu se circumscriu cazurilor ce acordă dreptul cetățenilor străini la protecție, iar faptele invocate nu pot fi considerate acte de persecuție și nu sunt susceptibile de a expune reclamantul riscului de a fi supus tratamentelor inumane, vătămărilor corporale.

Prin urmare, a notat că instanțele de judecată nu au supus unei analize minuțioase și nu a verificat circumstanțe, care, însă necesitau a fi examinate, prin prisma cadrului

legal aplicabil la caz, întru clarificarea tuturor aspectelor importante pentru soluționarea argumentelor invocate.

În opinia recurentului decizia contestată este vădit ilegală, deoarece nu corespunde exigențelor, îngrădește nejustificat accesul direct și liber la justiție, ce nu are o justificare obiectivă sau rațională și care ar putea până la urmă să nege acest drept al recurentului și dreptul la un proces echitabil.

A afirmat că instanța de judecată, examinând cauza, nu s-a pronunțat asupra tuturor aspectelor și faptelor juridice, nu a stabilit cu certitudine circumstanțele importante întru soluționarea justă a cerințelor înaintate, situație ce duce obiectiv la casarea deciziei.

A accentuat că prin neexpunerea de către instanța de judecată asupra tuturor argumentelor înaintate, se ridică întrebări pe marginea respectării la caz a standardelor unui proces echitabil garantat de art. 6 CEDO, care prezumă dreptul la o hotărâre motivată, instanța judecătorească fiind obligată să se expună asupra tuturor pretențiilor invocate de către subiecți.

În conformitate cu art. 244 alin. (1) din Codul administrativ, hotărârile curții de apel ca instanță de fond, precum și deciziile instanței de apel pot fi contestate cu recurs.

În conformitate cu art. 245 alin. (1) și (2) din Codul administrativ, recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la 30 noiembrie 2021, însă date privind notificarea dispozitivul deciziei, participanților la proces, la materialele dosarului nu există.

Totodată, decizia motivată din 30 noiembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău a fost notificată reprezentantului recurentului – avocatul Rodica Șpac, la data de 18 ianuarie 2022, prin intermediul poștei electronice (f.d.121).

Prin urmare, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ menționează că Aliev Tavakal, reprezentat de avocatul Rodica Șpac, s-a conformat prevederilor legale și a depus recursul în termenul prevăzut de art. 245 din Codul administrativ.

Examinând temeiurile invocate în recursul depus de către Aliev Tavakal, reprezentat de avocatul Rodica Șpac, în raport cu materialele cauzei, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție îl consideră inadmisibil, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 246 alin. (1) din Codul administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă este inadmisibil, recursul se declară ca atare printr-o încheiere, iar în acord cu alin. (2) din art. 246 din Codul administrativ, recursul se declară inadmisibil în special în cazurile enumerate la literele a)-f). Din analiza acestor prevederi, rezultă că admisibilitatea/inadmisibilitatea recursului, în special, nu se limitează doar la temeiurile menționate ci urmează să însușească în condițiile Codului administrativ exercitarea efectivă a unui control de legalitate, veritabil bazat pe temeiuri concludente și serioase.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține cu valoare de principiu jurisprudențial, că sintagma „în special” denotă caracterul neexhaustiv al temeiurilor de inadmisibilitate și în același timp oferă un drept exclusiv al instanței de recurs de a filtra cererile de recurs care nu prezintă o motivare suficient de serioasă și care pe cale de consecință nu pot însuși un eventual succes rezultat din examinarea cererii în completul de 5 judecători.

În această ordine de idei, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ reține că, Codul administrativ dezvoltă nu doar caracterul nedevolutiv al recursului dar și cerința de seriozitate a cererii din perspectiva invocării unor veritabile și esențiale încălcări de drept procedural și material capabile să răstoarne deciziile instanței de apel contestate sau, după caz, hotărârile Curții de Apel ca primă instanță într-o eventuală examinare în fond și invocare ex officio a erorilor de drept.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ notează că pentru a trece testul de admisibilitate, cererea de recurs trebuie să conțină o motivare convingătoare și întemeiată în condițiile nominalizate mai sus. Acest argument rezultă și din particularitățile de formă ale reglementării recursului în Codul administrativ și anume din sintagma „motivarea recursului” de la art. 245 alin. (2) din Codul administrativ.

În consecutivitate, motivarea cererii de recurs în circumstanțele expuse se referă la formalitățile pe care trebuie să le întrunească cererea în vederea rezistării testului și filtrului de admisibilitate.

De asemenea, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție accentuează că admisibilitatea recursului trebuie privită și în contextul rolului și funcției legale a instanței judecătorești supreme care constă, în special în asigurarea și interpretarea uniformă a legilor la examinarea cauzelor de contencios administrativ. Astfel, motivarea oricărei cereri de recurs trebuie să țină cont pentru a trece filtrul de admisibilitate și a avea succes, de aceste însușiri de ordin legal fundamental.

În acest sens, CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise [Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230]. Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45). Curtea a mai reiterat că modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective, urmând de ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem. (Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-1, p. 141, § 39).

La fel, conform jurisprudenței CtEDO, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea Helmers c. Suediei 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

În circumstanțele menționate, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a declara inadmisibil recursul depus de către Aliev Tavakal, reprezentat de avocatul Rodica Șpac.

În conformitate cu art. 230 și art. 246 din Codul administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Recursul depus de către Aliev Tavakal, reprezentat de avocatul Rodica Șpac, se declară inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Ala Cobăneanu

Judecătorii

Nina Vascan

Nicolae Craiu